

Få din hund sikkert gennem julen

Af dyrlæge [Christina Brock](#)

December kan være farlig for hunde

Julemåneden indeholder mange potentielle farer for vores hunde. Den årstid, som mange mennesker hvert år glæder sig til på grund af de mange traditioner, kan ikke alene være en stresset måned for hundene, den kan også være farlig.

Få din hund sikkert og godt igennem denne måned. Set med dens øjne er familiekalenderen alt for ofte overfyldt med julearrangementer: adventshygge, juleklip, julegløgg. Og selve juledagene er storfamilierne samlede med kun lidt overskud til den. Måske er der uvant mange børn eller andre dyr, og dette kan stresser den, så den opfører sig destruktivt eller bliver meget vedholdende.

Ofte går problemerne over, når den mere rolige hverdag begynder at melde sig igen.

Men udover den hektiske aktivitet, lurder der farer rundt omkring i de julepyntede stuer, og julemaden er heller ikke lavet til hundemaver.

Pas på hunden og juledekorationerne

Der er stor tradition for at pynte op til jul, men mange af de planter, vi anvender til juledekorationer, er desværre giftige for hunde:

- Julestjernen er en af de mest udbredte juleblomster. Julestjernen indeholder giftene euphorbin og euphorobon, som er specielt koncentrerede i blomsten.
- Misteltenen bruges i høj grad i juleudsmykningen. Misteltenen indeholder lectin og viskotoxiner, som er proteinlignende stoffer, samt stofferne cholin og acetylcholin. Indholdsstofferne er tilstede i både stængler, blade og bær.
- Kristtorn ses ofte ved juletid, hvor den i stigende grad bruges i juledekorationer og til udsmykning. Alle dele af planten er giftige. Bladene og bærrerne indeholder saponiner i form af ilicin, ilexanthin og ilicinsyre, som virker stærkt irriterende på slimhinder. Bladene, bærrerne og stammen indeholder endvidere cyanogene glykosider, samt ringe mængder af digitalislignende stoffer.

Pas på hunden ved juletræet

- Den naturlige duft af gran tiltrækker hunde. Det er ikke ualmindeligt, at specielt hanhunde urinerer op ad træet, så det er en god ide at have træet under opsyn. Sørg for, at træet står stabilt, så det ikke falder omkuld, hvis en ivrig hundehale rammer det. Husk også, at grannåle ikke kan fordøjes, nogle hunde spiser dem gerne, mens andre er ligeglade.
- Kunstige juletræer har ofte små plastic- eller aluminiumsdimser, som hunden kan lege med. Disse kan lave irritation af mundslimhinden og i værste fald blive slugt og blokere den almindelige tarmpassage. Er du i tvivl, om din hund kan have slugt julepynt, bør du kontakte din dyrlæge med det samme.
- Nogle juletræsfødder kan indeholde vand, så træet holder sig frisk i længere tid. Undgå at tilsætte nogen former for medikamenter til vandet, da det kan forgifte hunden.
- Pas på med stearinlys på de nederste grene: Mange hunde får hvert år svitset halen eller brændt knurhårene, da de tiltrækkes af levende lys.
- Pas på med julepynt på de nederste grene. Pynten kan virke tillokkende på hunden. Pas især på med julepynt, som kan spises, da hunden ofte vil forsøge at få fat i det.
- Pas på med elektriske lysranker. Nogle hunde og især hvalpe vil gerne bide i ledninger, og de kan få meget slemme forbrændinger i munden, når ledningerne kortsluttes.

Pas på hunden og julegaverne

- Check alle de gaver din hund får. Selvom de er givet i en god mening, kan de indeholde små genstande som let kan sluges.
- Pas på gavebånd og snor. Hvert år indbringes hunde med forstoppelse på grund af gavebånd, som har sat sig som en fast prop i mavetarmsystemet. Hvis du har mistanke om, at din hund har slugt gavebånd, skal du kontakte din dyrlæge.

Pas på hunden og julemaden

- Hold hunden væk fra drinks og mad, som indeholder alkohol.
- Hunde tåler ikke chokolade. Mørk chokolade indeholder theobromin, som er giftigt for dem. Mørk og usødet chokolade er værst, og hvid chokolade mindst skadeligt. Symptomer på chokoladeforgiftning er opkast, diarre, hyperaktivitet og krampe.

Gåseskrog eller andeben er uimodstæelige for hunde. Sørg for, at de ikke står frit fremme, da ben kan sætte sig fast i halsen på dem. Pas også på, at affaldsbeholderen er forsvarligt lukket, da nogle hunde kan finde på at flå den i stykker for at få fri adgang til alle juleresterne.

- Pas på den fede julemad. Det er ikke ualmindeligt, at hunde får akut betændelse i bugspytkirtlen efter et fedtrigt måltid. Hvis hunden derudover er overvægtig, stiger risikoen markant.

Hunde og chokolade

Hunde elsker ligesom os at spise chokolade, desværre har hunde svært ved at tåle det, og forgiftninger opstår let selv efter meget små doser. Chokolade forgiftning er den hyppigste forgiftning hos hund.

Hvilken gift indeholder Chokolade?

Chokolade fremstilles af ristede frø af planten Theobroma cacao, og de to vigtigste toksiske komponenter er theobromin og koffein (begge methyl xanthiner). Mennesker kan let fordøje og udskille theobromin. Halveringstiden, d.v.s den tid det tager for halvdelen af den indtagne mængde at blive omdannet i kroppen, er for theobromin 2-3 timer. Halveringstiden for theobromin hos hunde er omkring 18 timer. Det betyder at stoffet ophobes i hundens krop og begynder at påvirke forskellige organer. Først påvirkes centralnervesystemet, men også hjerte -og karsystemet, respirations-systemet, og urinvejssystemet påvirkes.

Hvordan viser forgiftningssymptomerne sig?

De første tegn på forgiftning hos hunde er opkastning, eventuelt med blod i, øget tørst og hyppig vandladning. Andre tegn er hyperexcitabilitet, hyperirritabilitet, hurtig hjerterytme, stønnen, ukoordinerede bevægelser og spjætten.

De fleste symptomer vil begynde to timer efter indtagelse af chokolade, men da theobromin omdannes langsomt, kan det tage op til 24 timer, før symptomerne viser sig, og op til tre dage før symptomerne forsvinder.

Indholdet af theobromin i Chokolade

Ikke alle typer chokolade indeholder samme mængde theobromin.

Mælkechokolade omkring 2 mg/g

Kakao og mørk chokolade fra 10-28 mg/g

Kogechokolade omkring 14 mg/g

Letal (dødelig) dosis af theobromin angives at være 100-200 mg/kg hund

Eksempel

En 20 kg's hund som spiser 125 g mørk chokolade vil opleve forgiftningssymptomer der kan være letale. Den skal spise 10 gange så meget (1250 g) af mælkechokoladen for at få samme symptomer!

Skræmmende er det dog at tænke på at en hund på 5 kg blot skal indtage 25 g mørk chokolade før forgiftningssymptomer opstår.

Behandling af chokoladeforgiftning

Der findes ikke specifik modgift mod stoffet. Behandlingen består i akut dyrlægehjælp. Dyrlægen vil herefter fremprovokere opkastning, give aktivt kul og i tilfælde hvor forgiftning er indtrådt også intravenøs væske.

Hvad kan man gøre for at undgå chokoladeforgiftning?

Lad være med at give din hund chokolade som godbidder. Husk at opbevare chokolade utilgængeligt.

Julestjerne (Euphorbia) - Hund

Af dyrlæge Peter Kierk

Hvordan ser julestjerne ud?

Julestjerne er en stueplante, som oprindeligt stammer fra Mexico. Dens øverste blade inden den egentlige blomst er karakteristisk røde, hvide eller pink. Planten forbindes specielt med julen, hvor der sælges tusindvis af planter til at udsmykke vindueskarmene i de danske hjem.

Hvor kan hunden komme i kontakt med julestjerne?

Da julestjernen er en stueplante, vil hunden have adgang til planten i hjemmet.

Hvilken gift indeholder julestjerne?

Julestjernen indeholder estererne Euphorbin og Euphorobon. Giftstofferne er specielt koncentreret i blomsterne men findes overalt i planterne.

Hvordan viser forgiftningssymptomerne sig?

Forgiftningssymptomerne viser sig som opkast, savlen, diarre, smerter i bugen samt eventuel temperaturstigning.

Julestjernen indeholder giftstofferne i den mælkelignende saft, der findes i planten. Saften er lokalirriterende og kan ved kontakt med f.eks. øjenslimhinder forårsage voldsom irritation i øjnene. Julestjernen virker sjældent dødelig ved indtagelse hos hunde, og i de sjældne tilfælde hvor der er set dødsfald, har der været tale om hvalpe. Desuden har der været få tilfælde af dødsfald hos børn, der har suttet og spist blomsterne.

Hvad kan man gøre for at modvirke giften?

Lad være med at købe planten, hvis man har hvalpe eller børn, der kan finde på at sætte tænderne i planten. Er skaden sket kan behandling med opkastmiddel eller maveskylning komme på tale.

Specielt om Euphorbia

Der findes under Euphorbia sorter som vortemælk, koralranke og kristornekrone. De har alle de samme giftstoffer i sig som julestjernen men er ikke så almindelige i stuerne som julestjernen.

Mistelten - Hund

Hvordan ser mistelten ud?

Mistelten er en snylteplante, der lever på æbletræer, lind eller hvidtjørn. Planten "sidder" på træer som en tæt buskagtigt stærk grenet stedsegrøn vækst. Bladene er tungeformede med læderagtige blade på fem til otte cm. Blomsterne er meget små, og frugten er et hvidt bær.

Hvor kan dyrene komme i kontakt med mistelten?

Mistelten er en sjælden plante i den danske natur. De sidste år er det i stigende grad en tradition at importere mistelten som udsmykning til jul. Hvem husker ikke Gertrud Sand fra "The Julekalender" med ordene: "AAE ståår åner æ misselten"? Det er ikke ualmindeligt, at bær og blade efter et stykke tid falder af/drysser ned under det sted, planten er hængt op.

Hvilken gift indeholder mistelten?

Mistelten indeholder lectin og viskotoxiner, som er proteinlignende stoffer, samt stofferne cholin og acetylcholin. Indholdsstofferne er til stede i både stængler, blade og bær.

Hvordan viser forgiftningssymptomerne sig?

Selve forgiftningssymptomerne er opkast, diarre og savlen. I sjældne tilfælde ses sen-symptomer, så som manglende koordination af bevægelse, pupilforsnævring, irritation i huden, øget urinering, kramper, sløvhed og åndedrætsforstyrrelser.

Det er sjældent, der ses andet end mave-tarmforstyrrelser ved indtagelse af mistelten. Jeg har ikke set beskrivelser af dødsfald blandt hunde som følge af mistelten. Derimod er der rapporter om dødsfald blandt småbørn, der har spist mange bær.

Hvad kan man gøre for at modvirke giften?

Det er meget usandsynligt, at hunde kommer i kontakt med mistelten i den frie natur. Ved at sørge for at blade og bær ikke falder ned på gulvet, hvor der er ophængt mistelten til udsmykning, vil man undgå, at hunde kommer i kontakt med planten.

Hvis man opdager, at dyret har spist mistelten, kan behandling med brækmiddel eller maveskylning komme på tale.

Specielt om mistelten

Mistelten har i oldtiden været en kendt lægemiddelplante og er tillige blevet brugt til magiske udfoldelser. F.eks. ledte Mirakulix fra tegneserien "Asterix" konstant med sit segl i hånden i træerne efter mistelten til trylledrikken. Indianerne brugte den amerikanske mistelten til abortmiddel. Og i middelalderen er der beskrivelser, hvor mistelten bruges til behandling af hjertesygdomme og epilepsi. I den nordiske mytologi fortælles det i sagnet om Balder, at han dræbes af en pil lavet af misteltenens grene.

Kristtorn - Hund

Hvordan ser kristtorn ud?

Kristtorn er en almindelig stedsegrøn enkönnnet busk eller træ, der findes i haver overalt i Danmark og vokser vildt specielt i de Østjyske skove. Bladene er tilspidsede ellipseformede, stive, glinsende og langs randen af bladet som regel tornet.

Planten blomstrer i maj og juni, og blomsterne er grøn-gullige eller lyserrøde. Frugten som findes på hunplanten er som regel røde, men der findes også gule og sorte varianter. Frugten er runde bær fra ½ til 1 cm i diameter og hænger i klaser.

Hvordan kommer hunden i kontakt med kristtorn?

Hunden kan komme i kontakt med kristtorn i haven. En hyppigere årsag til kontakt med kristtorn ses ved juletid, hvor kristtorn i stigende grad bruges i juledekorationer og til udsmykning. Hundehvalpe kan finde på at gnave i planten eller lege med bærrerne, som kan rulle rundt på gulvet.

Hvilken gift indeholder kristtorn?

Alle dele af planten er giftig. Bladene og bærrerne indeholder saponiner i form af ilicin, ilexanthin og ilicinsyre, som virker stærkt irriterende på slimhinder. Bladene, bærrerne og stammen indeholder endvidere cyanogene glykosider samt ringe mængder af digitalislignende stoffer.

Hvordan viser forgiftningssymptomerne sig?

½ til 3 timer efter indtagelse af kristtorn ses voldsom opkast, savlen, diarre, koliksmærter og nedstemthed.

Forgiftningssymptomerne hænger i høj grad sammen med kristtornens voldsom irritative effekt på mave- tarmkanalen. Dødsfald er set hos børn og udokumenterede data fortæller om dødsfald af en større hund, der havde spist 20 bær. Der findes ingen oplysninger om dødelig dosis til kat.

Hvad kan man gøre for at modvirke giften?

Kristtorn virker irritativ i mavetarmkanalen. Det er derfor vigtigt at få tømt maven så hurtigt som muligt efter indtagelse af planten, enten ved at give et brækmiddel eller foretage en maveskylning. Hvis der sket en forgiftning, er væsketerapi vigtigt pga. et stort væsketab i den beskadigede slimhinde i mave-tarmkanalen.

Det er vigtig, at hunden ikke har adgang til juledekorationer med mere, der indeholder kristtorn, og at blade og bær under planten i haven fjernes, hvis man har en hundehvalp, der kan finde på at rende rundt og snage dette.